

Hoitokalastussaaliin hyödyntäminen; nykytila, ongelmat ja mahdollisuudet

Hoitokalastus vesienhoitotoimena

NYT ON VEDEN VUORO – Tehoa vesistökuunnostuksiin Pohjois-Savossa

Webinaari 25.3.2021

Jukka Koski-Vähälä
Toiminnanjohtaja, MMT
Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry
www.skvsy.fi

Hoitokalastus, elintarvikekalastus – tilannekuva

Tilannekuva, toimiala 1., 2. ja 3.

1. Vesistökunnostukset

- **Ravintoverkkokunnostus (teho- ja hoitokalastus) saavuttanut hyväksyttävyyden ja toteutus laajaa**
 - ✓ Tieteellinen tutkimustyö ja suomalaiset uranuurtajat 1980-luvulta alkaen yhdistettynä käytännön kunnostuksiin, myös epäonnistumista opittu
 - ✓ Ns. lakisääteisessä vesienhoidon toteutuksessa kunnostusten merkitys ymmärretty ja sisäisen kuormituksen tunnistamisen ja merkittävyyden arvioinnin kautta myös teho- ja hoitokalastus viralliseksi VHS-toimenpiteeksi
 - ✓ Valtakunnallinen vesien kunnostusstrategia, avustuslainsäädäntö, vesistökunnostusverkosto, poliittinen tahtotila valtion rahoituksen lisäämiselle (toki tarvitaan vastinrahoitusta)

2. Vesistöjen ja kalaston suunnitelmallinen hoito

- **Hoitokalastuksessa ollaan alkuvaiheessa, toivottavasti kuitenkin jo lähtökiihdytyksessä**
 - ✓ Vesistön ja kalaston aktiivinen hoito ”väliinputoaja” rahoitusmahdollisuuksissa (YM + MMM)
 - ✓ Hoitotyö omaehtoisena talkootoimintana kuluttavaa pienissäkin kohteissa
 - ✓ Erinomaisia onnistumisia paikallisella tavoitteiden ja perusteiden kirkastamisella; ammattimaista toimintaa ja sitä tukevaa talkootyötä, toimijoiden alueellista yhteistyötä

3. Alihyödynnettyjen lajien elintarvikepyynti

- Saalismäärät lisääntyneet yritysten investointien, markkinoiden sekä tutkimus- ja kehittämistyön tuloksena
- Elinkeinokalastuksen osa- ja lisäsaalis tai kohdennettu alihyödynnettyyn lajiin, liiketaloudellisin edellytyksin

➤ **Kunnostustoiminta laajentunut, hoito kehittymässä, elintarvikepyynti monipuolistumassa**

Hoitokalastussaaliin hyödyntäminen – nykytila, ongelmat

Tilannekuva, saaliin hyödyntäminen 1.

1. Vesistökuunnostukset

- **Saaliin hyödyntäminen toteutetaan tapauskohtaisesti ja esimerkillisen luovasti !**
 - ✓ Tässä tulisi varmaankin luetella monet eri toimenpiteet, kokeilut, tulokset, selvitykset, onnistumiset ja epäonnistumiset, kustannukset ja parhaimmillaan tuotot...
 - ✓ Osallistujia on kiitettävän paljon; koordinaattori, asiantuntija, tilaaja (aktiiviset toimijat), ammattikalastaja, talkookalastaja, jalostaja, kotitalous, kunnat, seurakunnat, maanviljelijät, tutkimuslaitokset, rehutehtaat, turkistalous, villisikatarhat, koirankasvattajat, metsästäjät, biolaitokset, jäteyhtiöt, viranomaiset...
- **Hyödyntäminen ei ole pysynyt tehokalastuksen lisääntymisen perässä**
- **Teho- ja hoitokalastus kunnostustoimenpiteenä ja saaliin hyödyntäminen eivät kohtaa**
 - ✓ Hoitokalastuksen tavoitteet ja tulokset on mitattavissa poistettuina kiloina, veden laadun ja kalaston muutoksena, mutta mikä taho / kuka olisi aidosti, aktiivisesti ja vastuullisesti kiinnostunut koko pyydetyn saaliin hyödyntämisestä proteiinina tms.
 - ✓ Valikoidaan joko kaloja, aikataulua, esikäsittelyä, kuljetusta tai toimitaan maksua vastaan eli raaka-aine muuttuu jätteeksi (ei sovi kalatalouteen)
 - ✓ Saaliin hyödyntämisestä ei ole asetettu tavoitteita, määräyksiä ja ehtoja kokeiltu !

Hoitokalastussaaliin hyödyntäminen – nykytila, ongelmat

Tilannekuva, saaliin hyödyntäminen 2. ja 3.

2. Vesistöjen ja kalaston suunnitelmallinen hoito

- **Saaliin hyödyntäminen pitkäjänteisempää kuin varsinaisissa kunnostuksissa**

- ✓ Elintarvikekäyttö yleensä ensisijaisena tavoitteena tai toteutustapana
- ✓ Sekä suoraa tukea että toimintaedellytyksiä kehitetty, mutta myös liiketaloudellisin perustein toimivaa
- ✓ Hoitopyrkimys yhdistää vesienhoitoon sekä kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmiin

3. Alihyödynnettyjen lajien elintarvikepyynti

- **Kotimaisen luonnonkalan elintarvikekäyttö lisääntynyt ja monipuolistunut viime vuosien aikana**

- ✓ Jalostuksella pitkät perinteet ja osaamista, mutta kuluttajat ja toimiala oli välillä unohtanut luonnonkalan monipuolisen hyödyntämisen
- ✓ Markkinoita ja kysyntää vauhditettu kehittämishankkeilla, kampanjoilla, poliittisilla linjauksilla
- ✓ Yritykset investoineet, tuotteistaneet ja onnistuneet brandäyksissä

- **Kalaston rakenne tasapainoisemmaksi**

- ✓ Tavoitteena on kalavarojen monipuolisempi hyödyntäminen ja jalostusarvon nostaminen, hoitovaikutus lisäarvona
- ✓ Pohjois-Savossa toiminta pienimuotoista eivätkä toimintaketjut vakiintuneet, osaamista ja tahtotilaa on, tarvitaan toimivia kumppanuuksia ja selkeää kannustavaa ohjausta
- ✓ Käytännön esimerkki : Tuetut hoitokalastuskohteet tarjoavat paremman ansion kuin elintarvikepyynti, valitsisitko viikkotuotoksi 8000 euroa vai 2500 euroa ! Toki kohteita voi osaksi yhdistää, mutta pyyntipäiviä on rajallisesti.

➤ **TOIMINTA PIRSTALOITUNUTTA, SAALIS YHDISTÄÄ, MUTTA YHTEINEN TAVOITE PUUTTUU**

- ✓ Ongelma vai mahdollisuuksien käyttämättä jättämistä ?

Hoitokalastussaaliin hyödyntäminen – mahdollisuudet

1. Vesistökuunnostukset

- ✓ Ekologiset, lainsäädännöllisesti vahvistetut tilatavoitteet perustana
- ✓ Vesienhoidossa teho- ja hoitokalastuksella tärkeä merkitys
- ✓ Osaamista, kokemusta, infraa
- ✓ Vaikuttavuuden kautta tarvittava yhteiskunnallinen tuki
- ✓ Laadukkaasti toteutettuna kustannustehokasta vesienhoitoa, mutta saaliin hyödyntämisellä käyttämätöntä tuottomahdollisuutta
- ✓ Kertasaalismäärät suuria, raaka-ainelähde jalostukseen

3. Alihyödynnettyjen lajien elintarvikepyynti

- ✓ Toiminta toteuttaa kalastuslain ja useiden globaalienkin yhteiskunnallisten ohjelmien päämääriä
- ✓ Vahva liiketoiminnallinen kehityssuunta
- ✓ Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta tuottaa tuloksia, jalostusarvo kasvamassa
- ✓ Kuluttajien arvostus toimintaan ja tuotteisiin lisääntynyt
- ✓ Alihyödynnetyt kalavarat poikkeuksellinen mahdollisuus
- ✓ Kotimaisen kalan edistämishjelma jatkossa ohjaa ja edistää, toivottavasti oikeaan suuntaan

2. Vesistön ja kalaston suunnitelmallinen hoito

- ✓ Toteuttaa sekä vesienhoidon että kalatalouden toimenpiteitä ja edistää lainsäädännön ja suunnitelmien tavoitteita
- ✓ Pitkäjänteinen ja tavoitteellinen alueellinen toiminta mahdollistaa tehokkaan ammattimaisen yhteistyön ja saaliin hyödyntämisen
- ✓ Liiketoiminnallista perustaa voidaan täydentää useiden toimialojen kehittämistoimenpiteillä sekä osallistumisilla
- ✓ Tuottaa vaikuttavuutta ja lisäarvoa työlle ja kehittämispanoksille

➤ **Osaamista ja mahdollisuuksia on!**

- Yllä olevien ”kuplien” yhteiset tavoitteet ja toiminta vahvistaisivat ja kasvattaisivat kokonaisuutta
- Toimialojen hallinnon tulee ottaa kokonaisvastuuta ja kehittää ratkaisuja yhteistyössä käytännön toteuttajien kanssa

Hoitokalastussaaliin hyödyntäminen – mahdollisuudet

Pohjois-Savossa yhteisiin tavoitteisiin ja toimintaan pyritään Iisalmen reitin vesivision (www.vesivision.fi) sekä kehittämissuunnitelman kestävän sinisen biotalouden murrosta Pohjois-Savossa” avulla.

”Tekemistä vaille valmiita paketteja”

VESIVISION KALATALOUDEN TOIMENPITEITÄ:

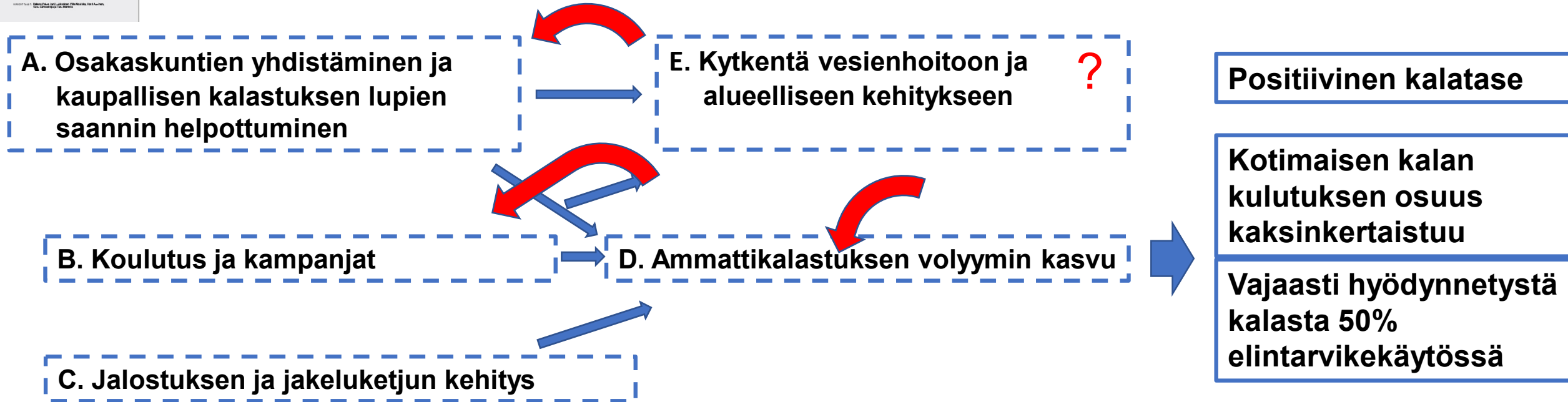
- **Kotimaisen kalan monipuolisempi hyödyntäminen elintarvikkeena**
 - ✓ Kestävästi tuotetun lähiruoan käytön lisääminen
- **Vähemmän hyödynnetyn kalan muu käyttö**
 - ✓ Sivu- ja hoitokalastussaaliin hyödyntäminen yhteisesti
- **Kalakantojen rakenteen parantaminen**
 - ✓ Kalakantaa hoidetaan osana vesistöjen hoitoa ja kunnostuksia
- **Vesistökuunnostukset**
 - ✓ Rehevien järvien hoitokalastus
- **Vesialueiden yhdistäminen, nuorten houkuttelemine kalatalousalalle**

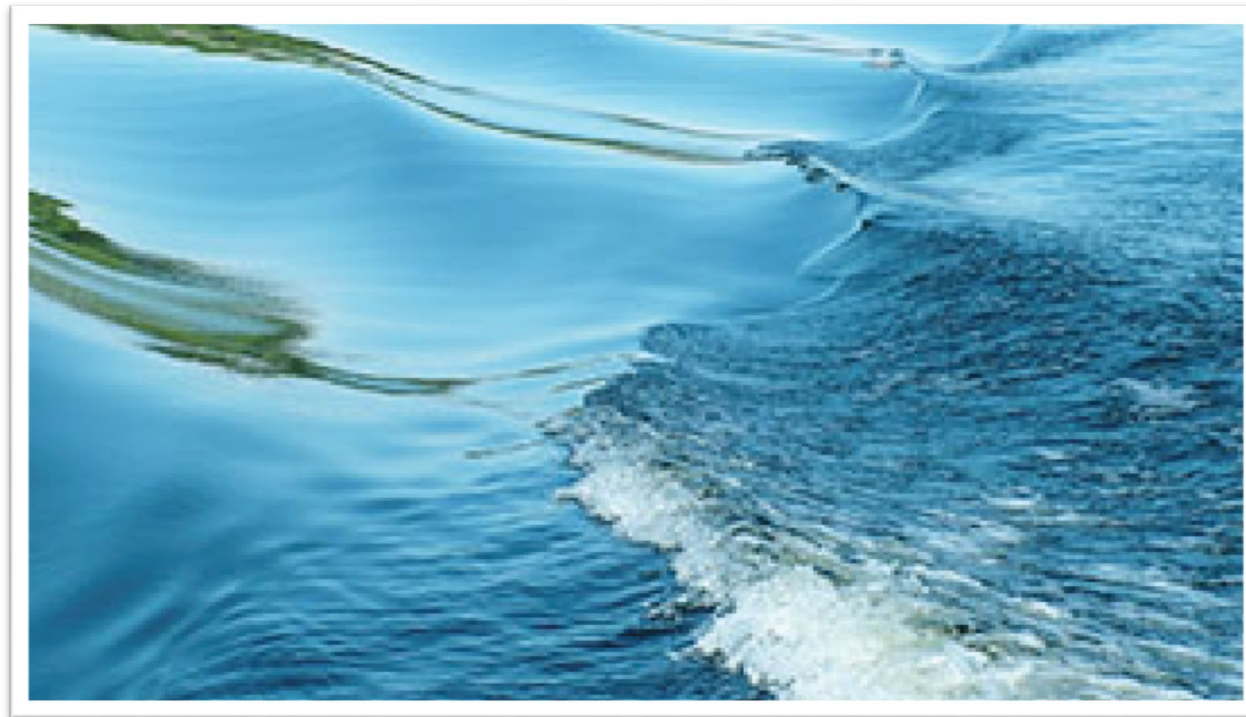
Hoitokalastussaaliin hyödyntäminen – mahdollisuudet

Kohti kestävän sinisen biotalouden murrosta Pohjois-Savossa, Murrospolut ja tarvittavat toimenpiteet

Kalatalouden muutostarkastelua:

Pidetään Suomen vesitase vahvana ja parannetaan kalatsetta

 SAVO-KARJALAN
VESIENSUOJELUYHDISTYS RY

Vesiensuojelua vuodesta 1963

Jukka Koski-Vähälä
Toiminnanjohtaja, MMT
Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry
www.skvsy.fi
jukka.koski-vahala@vesiensuojelu.fi
<https://www.facebook.com/SKVSY>
0500 848171